

Tıp ve Hemşirelik Fakültesi Öğrencilerinin Cinsel Davranışları ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklarla İlgili Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Medical and Nursing Students' Sexual Behavior and Level of Knowledge about Sexually Transmitted Diseases

Ceylan AVCI¹(ID), Arzu NAZLI²(ID)

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

² Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

Makale atfı: Avcı C, Nazlı A. Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin cinsel davranışları ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar ile ilgili bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. FLORA 2025;30(1):20-30.

ÖZ

Giriş: Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencileri, yaşları dolayısıyla cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH) açısından risk grubundadır. Ayrıca, bu öğrencilerin CYBH'nin bulaş yolları ve önleme tedbirleri konusundaki bilgi düzeyi, mezuniyet sonrası hasta bilgilendirme sorumlulukları nedeniyle toplumsal açıdan büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin CYBH ile ilgili bilgi düzeylerinin ve cinsel davranışlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metod: Tanımlayıcı tipteki araştırmaya, bir devlet üniversitesinin birinci, dördüncü ve beşinci sınıflarında okuyan tıp; birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan hemşirelik fakültesi öğrencileri dahil edildi. Katılımcılara, sınıf ortamında "Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Bilgi Ölçeği" (CYBHB-Ö) ve "Cinsellik ve Cinsel Davranış Formu" uygulandı. Öğrencilerin human papilloma virüsü (HPV) aşı durumları ve kondom kullanımlarıyla ilgili soruları cevaplamaları istendi.

Bulgular: Araştırmaya tıp fakültesinden 213, hemşirelik fakültesinden 67 olmak üzere toplam 280 öğrenci katıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması 20 ± 1.9 yıl olup %43.9'u kadın, %56.1'i erkekti. Öğrencilerin %43.6'sı cinsel birlikteliğinin olduğunu, %35.7'si oral seks, %13.6'sı anal seks deneyimi olduğunu, %30.7'si aktif bir partneri olduğunu bildirdi. Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencileri içinde HPV'ye karşı aşılananların payı %8.2 iken aktif cinsel partneri olan öğrencilerde ($n=86$) kondom kullananların payı %52.3 idi. Öğrenciler alt ve üst dönem olarak ikiye ayrıldığında CYBHB-Ö toplam skorda ve tüm alt boyutlarda üst dönemlerin alt dönemlere göre istatistiksel anlamlı olarak yüksek puan aldığı görüldü. Öğrencilerin CYBHB-Ö'deki 25 maddenin 15'ine %50'den az doğru yanıt verdiği görüldü. Öğrencilerin tamamı değerlendirildiğinde klamidya, gonore enfeksiyonu semptomları, HPV ve herpes simpleks virüs bulaş yolları açısından bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu belirlendi.

Sonuç: Alt dönem tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin CYBH açısından savunmasız oldukları, bu öğrencilerin birinci dönemden itibaren eğitim alması gerektiği görülmektedir. Öğrencilerin HPV aşısı oranları ile aktif cinsel partneri olanların kondom kullanım oranları da oldukça düşüktür. Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin kişisel olarak kendilerini korumaları için erken dönemde ve etkili eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel yolla bulaşan hastalıklar; Cinsel davranışlar; Tıp öğrencileri; Hemşirelik öğrencileri

Geliş Tarihi/Received: 27/08/2024 - Kabul Ediliş Tarihi/Accepted: 13/11/2024

ABSTRACT

Evaluation of Medical and Nursing Students' Sexual Behavior and Level of Knowledge about Sexually Transmitted DiseasesCeylan AVCI¹, Arzu NAZLI²¹ Department of Dermatology and Venereology, Dokuz Eylül University Faculty of Medicine, İzmir, Türkiye² Department of Infectious Diseases and Clinical Microbiology, Dokuz Eylül University Faculty of Medicine, İzmir, Türkiye

Introduction: Medical and nursing students are in the risk group for sexually transmitted diseases (STDs) due to their age. In addition, their knowledge regarding STD transmission routes and prevention measures is of social importance, as they are responsible for informing patients after graduation. We aimed to evaluate the knowledge levels and sexual behaviors of medical and nursing students about STDs.

Materials and Methods: The descriptive study included first, fourth, and fifth-year students from the faculty of medicine and first and fourth-year students from the faculty of nursing at a state university. The "STDs Knowledge Scale" (STD-S) and "Sexuality and Sexual Behavior Form" were administered to participants in a classroom setting. Students were asked to answer questions about their human papillomavirus (HPV) vaccination status and condom use.

Results: Two hundred eighty students participated in the study, including 213 medical and 67 nursing students. The mean age of the students was 20 ± 1.9 years; 43.9% were female. Forty-three point six percent of the students reported that they had sexual intercourse, 35.7% reported oral sex, 13.6% reported having anal sex experience, and 30.7% reported having an active partner. The rate of HPV vaccination among medical and nursing students was 8.2% and the rate of condom use among those with active sexual partners was 52.3%. When students were divided into first and upper years, it was observed that the upper-year students achieved statistically significantly higher scores than first-year students in the STD-S total score and all sub-dimensions. Less than 50% of the students answered 15 out of the 25 items in the STD-S correctly. Their understanding of symptoms of chlamydia, and gonorrhea, as well as the transmission routes of HPV and herpes simplex virus, was found to be insufficient.

Conclusion: First-year medical and nursing students are vulnerable to STDs, indicating the need for education on this topic starting from the first year. HPV vaccination rates and condom use among students are notably low. Early and effective educational initiatives are essential to help medical and nursing students protect their personal health.

Key Words: Sexually transmitted disease; Sexual behavior; Medical students; Nursing students

GİRİŞ

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH) her yaştan bireyi etkilerken, özellikle genç grup yüksek risk altındadır. Amerikan Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezinin 2022 verilerine göre Amerika'da klamidya ve gonore infeksiyonlarının 20-24 yaşlarındaki gençlerde, primer ve sekonder sifiliz vakalarının 24-35 yaşlarındaki bireylerde pik yaptığı görülmektedir^[1]. Ülkemizde, T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'nün istatistik raporlarına göre yıllık sifiliz insidansı 2020 yılında yüz binde 2.6'dan 2022 yılında yüz binde 4.14'e; yıllık gonore infeksiyon insidansı ise 2020 yılında yüz binde 0.09'dan 2022 yılında 0.16'ya artış göstermiştir. Yaş gruplarına göre vakaların dağılımı değerlendirildiğinde hem sifiliz hem de gonorenin 20-24 yaşlarında artış gösterdiği, 25-29 yaşlarında pik yaptığı görülmektedir^[2].

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar asemptomatik seyredebilmelerine rağmen üretrit, prostatit, vulvo-

vajinit ve pelvik inflamatuvar hastalık gibi klinik tablolar görülebilmektedir. Uygun tedavi alınmadığı takdirde infertilite, ektopik gebelik, spontan abortus, erken doğum, konjenital infeksiyon ve kanser gibi ciddi komplikasyonlar görülmektedir. Bu durum kişilerin üreme sağlığını ve psikososyolojik sağlığını kötü etkilemektedir^[3]. Türkiye'de yapılan çalışmalarda üniversite öğrencilerinin sifiliz, gonore, klamidya, genital herpes, insan immün yetmezlik virüsü [human immunodeficiency virus (HIV)] ve human papilloma virüs (HPV) gibi CYBH'lere yakalanma riski altında oldukları görülmektedir^[4,5]. Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencileri de yaşlarından dolayı diğer bölümlerde okuyan üniversite öğrencileri gibi bu risk grubuna dahildir^[6]. Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin CYBH konusunda yetersiz bilgi düzeyine sahip olması, mezuniyetleri sonrası hasta bakımı ve bilgilendirme süreçlerinde olumsuz sonuçlara yol açabilir. Risk altındaki tıp ve hemşirelik fakültesi

öğrencilerinin CYBH ile ilgili bilgi düzeylerinin ve cinsel tutumlarının değerlendirilmesi, bu konu ile ilgili eğitim faaliyetlerinin planlanabilmesi için gereklidir.

Bu çalışmada tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin CYBH ile ilgili bilgi düzeylerinin ve cinsel davranışlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen verilerle risk altındaki öğrencilere yönelik CYBH ile ilgili eğitim faaliyetlerinin gerekliliği değerlendirilecektir.

MATERYAL ve METOD

Çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesinde 15.05.2024-15.06.2024 tarihleri arasında eğitim almakta olan tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin cinsel davranışları ve CYBH ile ilgili bilgi düzeylerini değerlendirmek amacıyla yürütülen tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi girişimsel olmayan araştırmalar etik kurul onayı (Karar no: 2024/16-13, Tarih: 08.05.2024) alındıktan sonra başlatılmıştır.

Çalışmanın evrenini 18 yaş üzeri, çalışmaya katılmayı kabul eden, dönem sonundaki birinci, dördüncü ve beşinci sınıflarda okuyan tıp fakültesi öğrencileri ile birinci ve dördüncü sınıflarda okuyan hemşirelik fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma tanımlayıcı tipte bir çalışma olduğundan örneklem büyüklüğü hesaplanmamıştır. Tüm evrene ulaşılması hedeflenmiştir ancak dönem sonu olması nedeniyle tüm sınıflara ulaşamamıştır. Tıp fakültesi birinci sınıfta toplam 389 öğrenci (kadın= 185, erkek= 204), dördüncü sınıfta 288 öğrenci (kadın= 138, erkek= 150), beşinci sınıfta ise 284 öğrenci bulunmakta olup toplam 213 öğrenciye (birinci sınıf için kadın=53, erkek= 64; dördüncü sınıf için kadın= 18, erkek= 29; beşinci sınıf için kadın= 14, erkek= 35) ulaşılmıştır. Hemşirelik fakültesinde birinci sınıfta toplam 276, dördüncü sınıfta ise toplam 224 öğrenci bulunmakta olup toplam 67 öğrenciye (birinci sınıf= 37, ikinci sınıf= 30) ulaşılmıştır. Güncel eğitim programları değerlendirildiğinde tıp fakültesi öğrencilerinin CYBH ile ilgili ilk eğitimi üçüncü yılda aldıkları belirlenmiştir. Hemşirelik fakültesi öğrencilerinin üçüncü yarıyılta seçmeli ders olarak “Bulaşıcı Hastalıklar”; beşinci yarıyılta ise “Kadın Sağlığı ve Hastalıkları” başlığı altında ders aldıkları görülmüştür. Katılımcılar, tıp ve hemşirelik fakültesi güncel eğitim programlarına göre CYBH ile ilgili eğitim öncesi (alt dönem-bi-

rinci sınıflar) ve sonrası (üst dönem-dördüncü ve beşinci sınıflar) şeklinde iki gruba ayrılmıştır. Alt dönem öğrencilerin 79’u kadın, 75’i erkek (n= 154); üst dönemin ise 44’ü kadın 82’si erkek (n= 126) idi. Veri toplama araçlarının uygulanmasından önce katılımcılara araştırmanın amacıyla ilgili bilgi verilmiştir. Bilgilendirilmiş onamları alınan öğrencilere sınıf ortamında anket formları dağıtılmış; katılımcı öğrencilerin anketleri gözetim altında toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin yaş, cinsiyet, medeni durum, yaşadıkları yer, fakülte bilgisi ve kaçınıcı sınıfta oldukları veri kayıt formuna kaydedilmiştir. Araştırmada öğrencilerin CYBH bilgi düzeyini ölçmek için 2007 yılında Jaworski ve Carey tarafından geliştirilen Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Bilgi Ölçeği (CYBHB-Ö) kullanılmıştır^[7]. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Yalnız Dilen ve arkadaşları tarafından bir üniversitenin sağlıkla ilgili bölümlerinde eğitim gören öğrenciler üzerinde yapılmış olup iç tutarlılık katsayısı Cronbach alfa değeri 0.843 (mükemmel güvenilirlik) olarak tespit edilmiştir^[8]. Ölçeğin Türkçe versiyonunda “genel bilgi”, “tedavi ve korunma”, “bulaş ve korunma”, “etken”, “semptom” ve “neden-sonuç” olmak üzere altı alt boyutu ve 25 maddesi bulunmaktadır. Doğru yanıtlanan sorular bir puan, yanlış cevaplar ve bilmiyorum olarak işaretlenen sorular sıfır puan olarak değerlendirilmiştir. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Bilgi Ölçeği maddeleri ve doğru yanıtları Tablo 1’de verilmiştir^[7]. Jadoon ve arkadaşlarının çalışmasında uyguladığı şekilde, katılımcıların %50’sinden fazlasının yanlış yanıtladığı maddeler bilgi açığının olduğu maddeler olarak belirlenmiştir^[9].

Katılımcıların cinsel tutumlarının değerlendirilmesi için Nazik ve arkadaşlarının geliştirmiş oldukları “Cinsellik ve Cinsel Davranış Formu” kullanılmıştır^[5]. Bu form katılımcıların geçmişte ve günümüzdeki partner durumları, cinsel ilişki deneyimleri, oral seks deneyimleri, anal seks deneyimleri, cinsel yaşam ve cinsel davranışları ile ilgili 12 soru içermektedir^[5]. Soruların evet ya da hayır olarak cevaplandırılması istenmiştir.

Katılımcılara ayrıca kondom kullanıp kullanmadıkları ve HPV aşısı yaptırmaları durumları sorulmuştur.

Tablo 1. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Bilgi Ölçeği Maddeleri^[7]

	Doğru	Yanlış
1. Genital uçuğun sebebi HIV/AIDS'i meydana getiren virüs ile aynıdır.		X
2. Bel soğukluğunun tedavisi vardır.	X	
3. Bir kişinin cinsel yolla bulaşan herhangi bir hastalığı varsa HIV/AIDS'e yakalanması daha kolaydır.	X	
4. İnsan papilloma virüs sebebi HIV/AIDS'i meydana getiren virüs ile aynıdır.		X
5. Anal yolla cinsel ilişki, bireyin hepatit B'ye yakalanma riskini artırır.	X	
6. İnsan immün yetmezlik virüs/AIDS enfeksiyonundan kısa süre sonra bireylerin cinsel organlarında (penis ya da vajina) açık yaralar meydana gelir.		X
7. Klamidyanın tedavisi vardır.	X	
8. Genital uçuğu olan bir kadın bu enfeksiyonu doğum sırasında bebeğine bulaştırabilir.	X	
9. Bir kadın vücudunu gözlemleyerek gonore (bel soğukluğu) olup olmadığını söyleyebilir.		X
10. İnsan papilloma virüsü (HPV) genital siğillere sebep olabilir.	X	
11. Prezervatif (kondom) kullanmak, bir kişiyi HIV bulaşmasına karşı koruyabilir.	X	
12. İnsan papilloma virüsü (HPV) kadınlarda kansere yol açabilir.	X	
13. Bir erkeğin genital siğile yakalanması için vajinal yolla seks yapması gerekir.		X
14. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, erkeklerde kadınlara göre daha ciddi sağlık problemlerine yol açabilir.		X
15. Bir kadının vajinasından kötü kokulu bir akıntı gelirse klamidya enfeksiyonu olduğunu söyleyebilir.		X
16. Eğer bir kişinin HIV testi pozitif ise o test aynı zamanda kişinin ne derecede hasta olduğunu da gösterebilir.		X
17. Gonore (bel soğukluğundan) korunmak için aşı vardır.		X
18. Bir kadın cinsel yolla bulaşan bir hastalığı olup olmadığını vücudundaki değişikliklere bakarak anlayabilir.		X
19. Genital uçuğu olan bir kişi ancak açık yaralar varsa cinsel partnerine/eşine enfeksiyon bulaştırabilir.		X
20. Klamidyadan korunmak için aşı vardır.		X
21. Bir erkek hepatit B olup olmadığını bedenindeki değişiklikler ile anlayabilir.		X
22. Geçmişte gonore (bel soğukluğu) geçiren biri hastalığa karşı bağışıklık kazanır.		X
23. İnsan papilloma virüsü, HIV/AIDS'e neden olabilir.		X
24. Bir erkek cinsel ilişki sonrası genital bölgesini yıkayarak kendini genital siğillerden koruyabilir.		X

İstatistiksel Analiz

Veriler Statistical Package for Social Sciences (IBM SPSS, Armonk, NY, Amerika Birleşik Devletleri) v26.0 yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Değişkenlerin normal dağılıma uyup uymadığı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testiyle değerlendirilmiştir. Katılımcıların tıp ve hemşirelik fakültesi güncel eğitim programlarına göre CYBH eğitimi öncesi ve sonrası ilişkiyi ortaya koymak için Mann-Whitney U testi ve ki-kare testi uygulanmıştır. Analizde p değerinin 0.05'ten (çift yönlü) küçük olması istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Araştırmaya, tıp fakültesinden 213 (%76.1), hemşirelik fakültesinden 67 (%23.9) olmak üzere toplam 280 öğrenci katıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.0 ± 1.9 yıl olup %43.9 (n= 123)'ü kadın, %56.1 (n= 157)'i erkekti. Katılımcıların hepsi bekarı. Katılımcıların %99.3'ünün kentsel alanda, geri kalan %0.7'sinin ise kırsal alanda yaşadığı belirlenmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri ayrıntılı olarak Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Tıp fakültesi ve hemşirelik öğrencilerinin demografik bilgileri

	Sayı	%
Cinsiyet		
Kadın	123	43.9
Erkek	157	56.1
Yaş: 20 ± 1.9 (18-25)		
Tıp Fakültesi Öğrencileri		
Birinci sınıf	117	54.9
Dördüncü sınıf	47	22.1
Beşinci sınıf	49	23.0
Toplam	213	100.0
Hemşirelik Fakültesi Öğrencileri		
Birinci sınıf	37	55.2
Dördüncü sınıf	30	44.8
Toplam	67	100.0

Cinsellik ve Cinsel Davranışlar

Cinsel tutum ve davranış ile ilgili sorularda öğrencilerin %43.6'sı cinsel birlikteliğinin olduğunu, %35.7'si oral seks, %13.6'sı anal seks deneyimi olduğunu ve %30.7'si aktif bir partneri olduğunu belirtmiştir. Alt ve üst dönemdeki öğrencilerin cinsel davranışları ve karşılaştırması Tablo 3'te verilmiştir.

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Bilgi Ölçeği

Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin CYBHB-Ö sorularına vermiş oldukları doğru ve yanlış cevap oranları Tablo 4'te verilmiştir. Katılımcıların CYBHB-Ö ortalama toplam skoru 11.5 ± 6.7 olarak belirlenmiştir. Doğru yanıt oran aralığı %12.1-76.8'dir.

Tablo 3. Alt ve üst dönem öğrencilerin cinsellik ve cinsel davranışlarının değerlendirilmesi^[5]

	Toplam (n= 280) n (%)	Alt Dönem (n= 154) n (%)	Üst Dönem (n= 126) n (%)	p ^{*Y}
1. Daha önce bir partneriniz oldu mu?				
Evet	143 (51.1)	69 (44.8)	74 (58.7)	
Hayır	137 (48.9)	85 (55.2)	52 (41.3)	0.02*
2. Şu anda bir partneriniz var mı?				
Evet	86 (30.7)	40 (26.0)	46 (36.5)	
Hayır	194 (69.3)	114 (74.0)	80 (63.5)	0.057*
3. Cinsel birlikteliğiniz oldu mu?				
Evet	122 (43.6)	54 (35.0)	68 (54.0)	
Hayır	158 (56.4)	100 (65.0)	58 (46.0)	0.002*
4. Daha önce oral seks yaptınız mı?				
Evet	100 (35.7)	47 (30.5)	53 (42.1)	
Hayır	180 (64.3)	107 (69.5)	73 (58.0)	0.045*
5. Daha önce anal seks yaptınız mı?				
Evet	38 (13.6)	16 (10.4)	22 (17.5)	
Hayır	242 (86.4)	138 (89.6)	104 (82.5)	0.086*
6. Cinsel problemlerimi paylaşmam.				
Evet	69 (24.6)	35 (22.7)	34 (27.0)	
Hayır	211 (75.4)	119 (77.3)	92 (73.0)	0.41*
7. Cinsel sorunlarım için doktora gitmem.				
Evet	17 (6.1)	9 (5.8)	8 (6.3)	
Hayır	263 (93.9)	145 (94.5)	118 (93.7)	0.86*
8. Başka insanlara partnerimden bahsetmem.				
Evet	119 (42.5)	64 (41.6)	55 (43.7)	
Hayır	161 (57.5)	90 (58.4)	71 (56.3)	0.72*
9. Kimseyle seks hakkında konuşmam.				
Evet	63 (22.5)	34 (22.1)	29 (23.0)	
Hayır	217 (77.5)	120 (78.0)	97 (77.0)	0.85*
10. Gerekli olsa bile doğum kontrol ürünleri almam.				
Evet	8 (2.9)	8 (5.2)	-	
Hayır	272 (97.1)	146 (94.8)	126 (100.0)	0.009 ^Y
11. Cinsel eğitim almaktan utanıyorum.				
Evet	5 (1.8)	5 (3.2)	-	
Hayır	275 (98.2)	149 (96.8)	126 (100.0)	0.067 ^Y

Tablo 4. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar bilgi ölçeğinin değerlendirilmesi

CYBH Maddeleri	Doğru cevap verenler n, (%)	Yanlış cevap verenler n, (%)
11. Prezervatif (kondom) kullanmak, bir kişiyi HIV bulaşmasına karşı koruyabilir.	215, (76.8)	65, (23.2)
10. İnsan papilloma virüsü genital siğillere sebep olabilir.	209, (74.6)	71, (25.4)
25. Hepatit B'den korunmak için aşı vardır.	204 (73.0)	76, (27.0)
12. İnsan papilloma virüsü kadınlarda kansere yol açabilir.	188, (67.1)	92, (32.9)
4. İnsan papilloma virüsün sebebi, HIV/AIDS'i meydana getiren virüs ile aynıdır.	168, (60.0)	112, (40.0)
2. Bel soğukluğunun tedavisi vardır.	167, (59.6)	113, (40.4)
5. Anal yolla cinsel ilişki, bireyin hepatit B'ye yakalanma riskini artırır.	157, (56.1)	123, (43.9)
8. Genital uçuğu olan bir kadın bu enfeksiyonu doğum sırasında bebeğine bulaştırabilir.	156 (55.7)	124, (44.3)
1. Genital uçuğun sebebi HIV/AIDS'i meydana getiren virüs ile aynıdır.	146, (52.1)	134, (47.9)
16. Eğer bir kişinin HIV testi pozitif ise o test aynı zamanda kişinin ne derecede hasta olduğunu da gösterebilir.	144, (51.4)	136, (48.6)
24. Bir erkek cinsel ilişki sonrası genital bölgesini yıkayarak kendini genital siğillerden koruyabilir.	137, (48.9)	143, (51.1)
7. Klamidyanın tedavisi vardır.	133, (47.5)	147, (52.5)
13. Bir erkeğin genital siğile yakalanması için vajinal yolla seks yapması gerekir.	129, (46.1)	151, (53.9)
3. Bir kişinin cinsel yolla bulaşan herhangi bir hastalığı varsa HIV/AIDS'e yakalanması daha kolaydır.	128, (45.7)	152, (54.3)
23. İnsan papilloma virüs, HIV/AIDS'e neden olabilir.	121, (43.2)	159, (56.8)
19. Genital uçuğu olan bir kişi ancak açık yaralar varsa cinsel partnerine/eşine enfeksiyon bulaştırabilir.	116, (41.4)	164, (58.6)
6. İnsan immün yetmezlik virüs/AIDS enfeksiyonundan kısa süre sonra bireylerin cinsel organlarında (penis ya da vajina) açık yaralar meydana gelir.	113, (40.4)	167, (59.6)
14. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, erkeklerde kadınlara göre daha ciddi sağlık problemlerine yol açabilir.	110, (39.3)	170, (60.7)
20. Klamidyadan korunmak için aşı vardır.	93, (33.2)	187, (66.8)
17. Gonoreden (bel soğukluğundan) korunmak için aşı vardır.	75, (26.8)	205, (73.2)
9. Bir kadın vücudunu gözlemleyerek gonore (bel soğukluğu) olup olmadığını söyleyebilir.	74, (26.4)	206, (73.6)
22. Geçmişte gonore (bel soğukluğu) geçiren biri hastalığa karşı bağışıklık kazanır.	73, (26.1)	207, (74.0)
21. Bir erkek hepatit B olup olmadığını bedenindeki değişiklikler ile anlayabilir.	72, (25.7)	208, (74.3)
15. Bir kadının vajinasından kötü kokulu bir akıntı gelirse klamidy enfeksiyonu olduğunu söyleyebilir.	59, (21.0)	221, (78.9)
18. Bir kadın cinsel yolla bulaşan bir hastalığı olup olmadığını vücudundaki değişikliklere bakarak anlayabilir.	34, (12.1)	246, (87.9)

En az doğru cevabın verildiği madde “Bir kadın cinsel yolla bulaşan bir hastalığı olup olmadığını vücudundaki değişikliklere bakarak anlayabilir” iken en yüksek oranda doğru cevabın “Prezervatif (kondom) kullanmak, bir kişiyi HIV bulaşmasına karşı koruyabilir” maddesine verildiği belirlenmiştir. Yirmi beş maddenin 15'ine %50'den az oranda doğru yanıt verildiği görülmüştür (Tablo 4).

Katılımcıların CYBHB-Ö toplam skoru açısından alt ve üst sınıf (eğitim öncesi ve sonrası) olarak

karşılaştırılması Tablo 5'te verilmiştir. Hemşirelik ve tıp fakültesi öğrencileri CYBHB-Ö toplam skoru açısından karşılaştırıldığında her iki grup arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p= 0.9$). Ölçek her iki grup arasında; “genel bilgi”, “tedavi ve korunma”, “bulaş ve korunma”, “etken”, “semptom” ve “neden-sonuç” alt boyutları açısından karşılaştırıldığında anlamlı fark bulunmamıştır (sırasıyla $p= 0.3$, $p= 0.9$, $p= 0.07$, $p= 0.7$, $p= 0.9$, $p= 0.5$).

Tablo 5. Alt ve üst dönem öğrenciler arasında CYBHB-Ö alt skorlarının karşılaştırılması

	Alt dönem skor ortanca (min-maks)	Üst dönem skor ortanca (min-maks)	p*
Genel bilgi	4 (0-7)	6 (2-7)	<0.001
Tedavi ve korunma	1 (0-4)	3 (0-4)	<0.001
Bulaş ve korunma	1 (0-4)	3 (0-4)	<0.001
Etken	1 (0-3)	3 (0-3)	<0.001
Semptom	0 (0-4)	1 (0-4)	<0.001
Neden sonuç	0 (0-3)	2 (0-3)	<0.001
Toplam skor (0-25)	7 (0-18)	18 (2-24)	<0.001

*: Mann-Whitney U test.

Tablo 6. Aktif cinsel partneri olan ve olmayan öğrencilerin CYBHB-Ö alt skorlarının değerlendirilmesi

CYBH Bilgi Ölçeği			
	Cinsel partneri olan (n= 86) ortanca (min-maks)	Cinsel partneri olmayan (n= 194) ortanca (min-maks)	p*
Genel bilgi	6 (0-7)	4 (0-7)	<0.001
Tedavi ve korunma	1 (0-4)	1 (0-4)	0.1
Bulaş ve korunma	2 (0-4)	2 (0-4)	0.4
Etken	3 (0-3)	1 (0-3)	<0.001
Semptom	1 (0-3)	1 (0-4)	0.9
Neden-sonuç	1 (0-3)	1 (0-3)	0.017
Toplam skor	14.5 (0-22)	10 (0-24)	0.006

CYBH: Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, *: Mann-Whitney U testi.

Hemşirelik öğrencileri kendi aralarında alt ve üst dönem olarak ikiye ayrıldığında CYBHB-Ö toplam skor ve tüm alt boyutlarda üst dönemin alt döneme göre istatistiksel olarak anlamlı yüksek puan aldığı görülmüştür. Benzer şekilde, tıp fakültesi öğrencileri kendi aralarında alt ve üst dönem olarak ikiye ayrıldığında toplam skor ve tüm alt boyutlarda üst dönemin alt döneme göre istatistiksel olarak anlamlı yüksek puan aldığı görülmüştür. Üst dönem öğrencilerin cinsel sağlık bilgilerini okuldan öğrenme oranları alt dönem öğrencilerine göre istatistiksel anlamlı olarak daha yüksektir (sırasıyla %54.8-%18.8, $p < 0.001$).

Aktif cinsel partneri olan öğrencilerin (n= 86) CYBHB-Ö toplam skoru ve alt skorları olan "genel bilgi", "etken", "neden-sonuç" skorları açısından partneri olmayanlara göre daha yüksek puan aldıkları belirlenmiştir. Aktif cinsel partneri olan ve olmayan öğrencilerin CYBHB-Ö "tedavi ve korunma", "bulaş ve korunma" ve "semptom" alt boyutları açısından her iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür (Tablo 6).

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklardan Korunma

Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin HPV'ye karşı aşı oranı %8.2 olarak belirlenmiştir. Alt ve üst dönem öğrencileri arasında HPV aşısı oranı açısından istatistiksel anlamlı fark görülmemiştir (sırasıyla %6.5; %10.3; $p = 0.25$). Aktif bir partneri olan ve olmayan öğrenciler arasında HPV aşısı yaptıрма oranları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (sırasıyla %8.1, %8.2, $p = 0.9$). Aktif cinsel partneri olan öğrencilerin kondom kullanma oranı %52.3 (45/86) olarak belirlenmiştir.

TARTIŞMA

Çalışmada tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin CYBH ile ilgili bilgi düzeylerinin ve cinsel davranışlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin cinsel tutum ve davranışları değerlendirildiğinde %43.6'sının cinsel birlikteliği olduğu, %35.7'sinin oral seks, %13.6'sının anal seks deneyimi olduğu belirlenmiştir. Genç bireyler daha fazla risk alma eğiliminde oldukları ve ilk cinsel

deneyimleri çoğu zaman kendilerini koruyacak yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadan başladığı için CYBH ve komplikasyonları açısından risk altındadırlar^[6]. Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencileri de diğer alanlardaki öğrenciler gibi bu risk grubuna dahildir^[6,10]. Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencileri mezuniyetlerinin ardından hastaların bakım ve bilgilendirmesini üstlendiklerinden CYBH bulaş yolları ve önleme tedbirlerine ilişkin bilgi düzey ve tutumları önem arz etmektedir. Çalışmada aktif partneri olan öğrencilerin %52.3'ünün kondom kullandığı tespit edilmiştir. Doğru kondom kullanımı, gençlerin HIV ve diğer CYBH'lerden korunmasında oldukça etkili bir yöntemdir^[11]. Gençler arasında en yaygın HIV bulaşma şeklinin kondomsuz cinsel ilişki olduğu Sahra Altı Afrika bölgesinde 44 çalışmanın değerlendirildiği bir meta-analizde son cinsel ilişkide kondom kullanım oranı %52.9 olarak belirlenmiştir^[12]. Aynı bölgede Nijerya'da sağlık bilimlerinde okuyan lisans öğrencilerinin (hemşire, ebe) değerlendirildiği bir çalışmada, evlilik öncesi cinsel aktif kişi oranı %45.8 olarak belirlenirken aktif kondom kullanım oranı ise %20.1 olarak belirlenmiştir^[13]. Ülkemizde T.C. Sağlık Bakanlığının Kasım 2023 tarihindeki verilerine göre doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirimi yapılmış 39.437 HIV vakası bulunmaktadır^[14]. İnsan immün yetmezlik virüsü vakaları dünya genelinde azalırken ülkemizde özellikle 25-29 yaş popülasyonunda HIV insidansının artış eğiliminde olduğu bildirilmiştir^[15]. Aktif cinsel partneri olan öğrencilerin yaklaşık yarısının kondom kullanımının olmaması öğrencilerin bu konuda daha erken ve ayrıntılı olarak bilgilendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Çalışmada tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin HPV aşısı yaptırma oranları %8.2 olarak belirlenmiştir. Aktif bir partneri olan ve olmayan öğrenciler arasında HPV aşısı yaptırma oranları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Türkiye'de 2020 yılında hemşirelik ve tıp fakültesi öğrencilerinin HPV ve aşısına ilişkin bilgi ve tutumlarını etkileyen faktörleri değerlendiren bir anket çalışmasında öğrencilerin %95 oranında aşı yaptırılmasını önermesine rağmen çalışmamızla benzer şekilde öğrencilerin HPV aşısı oranı oldukça düşük (%2) olarak belirlenmiştir. İstanbul'da yürütülen tıp, eczacılık ve diş hekimliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin değerlendirildiği çalışmada HPV aşısı yaptırma oranı %14.6 olarak bildirilmiştir^[16]. Çalışmalarda

HPV ve HPV aşısı düzeylerinin cinsiyet, ikamet yeri, fakülte (bölümler), öğrenim yılı ve ekonomik nedenlerle ilişkili olduğu belirlenmiştir^[16,17]. Dünya genelinde 736 tıp fakültesi öğrencisinin değerlendirildiği bir anket çalışmasında öğrencilerin %39.8'nin aşı yaptırmış olduğu belirlenmiştir. Batı Avrupa'daki öğrencilerin Doğu Avrupa ve Afrika'daki öğrencilere göre daha yüksek oranda aşı yaptırmış oldukları görülmüştür^[18]. Almanya, İtalya, Hollanda, Norveç ve Bulgaristan gibi Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda başlangıçta kadınları, daha sonraki yıllarda erkekleri kapsayacak şekilde HPV aşısı ücretsiz olarak sağlanmaktadır^[19]. Ülkemizdeki HPV aşı oranlarının dünya genelinden daha düşük olması, ülkemizdeki öğrencilerin farkındalık düzeylerinin düşük olmasına ve HPV aşılarının sağlık sigortası ödeme kapsamında olmamasına bağlı olabileceği düşünülmüştür.

Çalışmada, hemşirelik ve tıp fakültesi öğrencileri CYBHB-Ö toplam skor ve alt boyutları açısından karşılaştırıldığında her iki grup arasında da anlamlı fark saptanmamıştır. En yüksek oranda doğru yanıtların HIV bulaşına karşı korunma konusunda verildiği görülmüştür. Bu bulgular Yunanistan ve Malezya'da yürütülen üniversite öğrencilerinin CYBH arasında en çok HIV/AIDS ile ilgili bilgi düzeyine sahip olduklarını bildiren çalışmalarla tutarlıdır^[20,21]. Öte yandan Kanada'da üniversiteli sporcuların CYBHB-Ö ile değerlendirildikleri bir çalışmada en düşük oranda doğru yanıtların (%24) HIV'den korunma maddesine verildiği tespit edilmiştir. Katılımcıların, cinsel sağlık ile ilgili bilgilerini çoğunlukla aile hekimi, aile bireyleri ve sosyal medyadan öğrendikleri belirlenmiştir^[22]. Saptanan oranın bu çalışmaya göre oldukça düşük olmasının sporcuların bu konuda üniversitede yeterli eğitim almaması ve doğru bilgi kaynaklarına ulaşamamalarına bağlı olabileceği düşünülmüştür.

Suudi Arabistan'da üniversite öğrencilerinin aynı ölçek kullanılarak (CYBHB-Ö) değerlendirildiği bir başka çalışmada sanat ve fen bilimleri bölümlerine kayıtlı öğrencilerin sağlık bilimleri öğrencilerinden daha düşük skora sahip olduğu belirlenmiştir ($p < 0.0001$)^[23]. Bu durum okul müfredatında CYBH ile ilgili daha fazla eğitim programı eklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Lagadinou ve arkadaşları tarafından Yunanistan'da tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin değerlendirildiği bir çalışmada katılımcıların

HIV/AIDS'in cinsel ilişki ve kan transfüzyonuyla bulaşması konusunda %72.7 oranında bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Bu çalışmadan farklı olarak tıp fakültesi öğrencilerinin hemşirelik öğrencilerine göre daha bilgili olduğu görülmüştür ($p= 0.001$)^[21]. Çalışmada tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin ölçek puanlarının benzer düzeyde olması öğrencilerin aynı kampüste bulunmalarına ve cinsel sağlık ile ilgili derslere ortak öğretim üyelerinin girmesine bağlanmıştır.

Çalışmada CYBHB-Ö maddelerinin yarısından fazlasında, özellikle kadınlarda asemptomatik olarak seyredabilen klamidy enfeksiyonu ve gonore konusunda bilgi açığı olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde erkek bireylerdeki HIV ve hepatit B enfeksiyonu semptomları, genital ucuğun bulaş yolu ve genital siğillerden korunma yöntemi konusunda da bilgi düzeyi yetersiz olarak tespit edilmiştir. Pakistan'da hemşirelik fakültesi öğrencilerinin CYBHB-Ö ile değerlendirildiği bir çalışmada doğru yanıt oran aralığının (%36.9-%89.7) bu çalışmadan daha yüksek olduğu; yalnızca altı maddede bilgi açığı olduğu belirlenmiştir^[9]. Ölçek skorları arasındaki farkın, Pakistan'da çalışmaya alınan hemşirelik fakültesi öğrencilerinin yaş ortalamasının daha yüksek olmasına (25.3 ± 5.3 yıl) dolayısıyla bilgi birikimlerinin daha fazla olmasına bağlı olduğu düşünülmüştür. Bu çalışmayla benzer şekilde sağlık ve sağlık dışı bilimlerle ilgili üniversitelerde okuyan öğrencilerin değerlendirildiği bir çalışmada gonore, trikomoniyaz ve klamidy enfeksiyonlarıyla ilgili bilgi düzeyinin %50'nin altında olduğu belirlenmiştir^[20]. Öğrencilerin düşük bilgi düzeyinin, bu enfeksiyon ajanlarının latent enfeksiyon yapmaması ve tedavi edilebilir olması nedeniyle öğrencilerin bu konuya yeteri kadar önem vermemesinin bir sonucu olabileceği düşünülmüştür. Ülkemizde bir devlet üniversitesi sağlık hizmetleri meslek yüksek okulu öğrencilerinin CYBHB-Ö ile değerlendirildiği bir çalışmada katılımcıların ortalama skoru bu çalışmadan daha düşük (7.1 ± 5.9) olarak belirlenmiştir^[24]. Anestezi, ilk ve acil yardım, çocuk gelişimi gibi farklı programlardan katılımcıların olduğu çalışmada ölçek skorlarının düşük olmasının eğitim programlarında CYBH ile ilgili yeterli içeriğin olmamasına bağlı olabileceği sonucuna varılmıştır.

Çalışmada alt dönem öğrencilerinin CYBH bilgi düzeyinin, üst dönem öğrencilerinden istatistiksel anlamlı olarak daha düşük olduğu görülmek-

tedir. Bu sonucun alt dönem öğrencilerinin güncel eğitim programlarında CYBH konusunun yer almaması ile ilişkili olduğu düşünülmüştür. Ayrıca, alt dönem öğrencilerinin aktif cinsel partner oranlarının üst dönem öğrencilerinden istatistiksel olarak farklı olmadığı görülmektedir. Bu durum, sağlık bilimlerinde okumaya başlayan öğrencilerin birinci dönemden itibaren CYBH açısından eğitim almaları gerektiğini vurgulamaktadır.

Çalışmanın bazı kısıtlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak, katılımcılara uygulanan CYBHB-Ö'de sifiliz ve trikomoniyazla ilgili soru bulunmadığından öğrencilerin bu konuyla ilgili bilgi düzeyleri değerlendirilememiştir. İkinci olarak çalışmanın tanımlayıcı bir çalışma olması nedeniyle topluma genellenebilirliği kısıtlıdır. Üçüncü olarak katılım oranları dikkate alındığında gönüllülüğe bağlı seçim yanlılığı olabilir. Son olarak çalışmamızdaki veriler öğrencilerin beyanlarından elde edildiği için istenen yönde cevap verme yanlılığı, yani bilgi toplamaya bağlı yanlılık söz konusu olabilir. Bu yanlılığın etkisini azaltmak için yüz yüze değil de gözetim altında veri toplanmış, mahremiyet için azami özen gösterilmiştir.

SONUÇ

Sonuç olarak alt dönem tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin CYBH açısından savunmasız oldukları, bu öğrencilerin birinci dönemden itibaren bu konuyla ilgili eğitim alması gerektiği görülmektedir. Öğrencilerin tamamı değerlendirildiğinde özellikle klamidy enfeksiyonu, gonore semptomları, HPV ve herpes simpleks virüs bulaş yolları açısından bilgi düzeyleri yetersizdir. Öğrencilerin HPV aşısı oranları ile aktif cinsel partneri olanların kondom kullanım oranları da oldukça düşüktür. Tıp ve hemşirelik fakültesi öğrencilerinin kişisel olarak kendilerini korumaları için erken dönemde ve etkili eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

ETİK KURUL ONAYI

Bu çalışma için Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan onay alınmıştır (Karar no: 2024/16-13, Tarih: 08.05.2024).

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

YAZAR KATKISI

Anafikir/Planlama: CA, AN

Analiz/Yorum: CA, AN

Veri Sağlama: CA, AN

Yazım: CA, AN

Gözden Geçirme ve Düzeltme: CA, AN

Onaylama: CA, AN

KAYNAKLAR

- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Sexually transmitted infections (STIs). Erişim adresi: <https://www.cdc.gov/std/statistics/2022/figures.htm> (Erişim tarihi: 24.08.2024).
- T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Bulaşıcı hastalıklar. Erişim adresi: <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/dokumanlar-bulasicihastaliklar.html> (Erişim tarihi: 24.08.2024).
- Augenbraun MH. Genital skin and mucous membrane lesions. In Mandell GL, Bennett JE, Dolin R (eds). *Principles and Practice of Infectious Diseases*. 9th ed. New York: Churchill Li-vingstone 2020:1443-51.
- Gülsoy SS, Siyez E, Esen E, Baran B, Siyez DM. Predictors of self-reported sexually transmitted infections among Turkish university students. *J Dtsch Dermatol Ges* 2023;2:751-8. <https://doi.org/10.1111/ddg.15107>
- Nazik F, Omaç Sönmez M, Akben M. Gender, sexual experiences and sexual behavioural differences in Turkish university students. *J Biosoc Sci* 2021;53:471-80. <https://doi.org/10.1017/S002193202000036X>
- Scarano-Pereira JP, Martinino A, Manicone F, Álvarez-García C, Ortega-Donaire L, Clavijo-Chamorro MZ, et al. Young nursing and medical students' knowledge and attitudes towards sexuality and contraception in two spanish universities: an inferential study. *BMC Med Educ* 2023;23:283. <https://doi.org/10.1186/s12909-023-04255-8>
- Jaworski BC, Carey MP. Development and psychometric evaluation of a self-administered questionnaire to measure knowledge of sexually transmitted diseases. *AIDS Behav* 2007;11:557-74. <https://doi.org/10.1007/s10461-006-9168-5>
- Yalnız Dilçen H, Bulut E, Demir Bozkurt F, Dolu İ. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar bilgi ölçeği Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türkiye Klinikleri J Health Sci* 2023;8:47-56. <https://doi.org/10.5336/healthsci.2022-92933>
- Jadoon SB, Nasir S, Victor G, Pienaar AJ. Knowledge attitudes and readiness of nursing students in assessing peoples' sexual health problems. *Nurse Educ Today* 2022;113:105371. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105371>
- Uğurlu M, Karahan N. Sexual health knowledge and influencing factors among health science students at a state university in Turkey. *Eur J Contracept Reprod Health Care* 2022;27:75-82. <https://doi.org/10.1080/13625187.2021.1980871>
- Ayaz ÇM, Zarakol P. Cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma stratejileri. Sain Güven G, Yıldız P, ed. *Periyodik Sağlık Kontrolü*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2021;48-54.
- Izudi J, Okello G, Semakula D, Bajunirwe F. Low condom use at the last sexual intercourse among university students in sub-Saharan Africa: Evidence from a systematic review and meta-analysis. *PLoS One* 2022;17:e0272692. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0272692>
- Oleribe OO, Okojie OH, Burstow NJ, Taylor-Robinson SD. Premarital sex and condom use among trainee healthcare workers: An exploratory study of selected healthcare training institutions in Enugu State, Nigeria. *Pan Afr Med J* 2019;32:7.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Bulaşıcı hastalıklar ve erken uyarı. Erişim adresi: <https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/bulasici-hastaliklar-ve-erken-uyari-db/Dokumanlar/Istatistikler/hiv-aids-2023.pdf> (Erişim tarihi: 01.08.2024).
- T.C. Sağlık Bakanlığı. HIV-AIDS ile mücadelede 2019-2024 yol haritası. Erişim adresi: <https://www.saglik.gov.tr/TR,55913/hiv-aids-ile-mucadelede-2019-2024-yol-haritasi-olusturuldu.html> (Erişim tarihi: 01.08.2024).
- Aksoy N, Ozturk N, Ulusoy S, Ömür MF. Knowledge and attitude of students studying at health department towards HPV and HPV vaccination. *Vaccine* 2022;40:7211-8. <https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2022.10.016>
- Akalin A. Knowledge and attitude towards human papillomavirus and its vaccination and affecting factors among nursing and medical students: A questionnaire study. *J Obstet Gynaec* 2022;42:3315-21. <https://doi.org/10.1080/01443615.2022.2124851>
- Gismondi M, Augustine AM, Tahir Khokhar MAR, Khokhar HT, Twentyman KE, Florea ID, et al. Are medical students from across the world aware of cervical cancer, HPV infection and vaccination? A cross-sectional comparative study. *J Cancer Educ* 2021;36:682-8. <https://doi.org/10.1007/s13187-019-01686-0>
- Colzani E, Johansen K, Johnson H, Pastore Celentano L. Human papillomavirus vaccination in the European Union/European Economic Area and globally: A moral dilemma. *Euro Surveill* 2021;26:2001659. <https://doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2021.26.50.2001659>
- Folasayo AT, Oluwasegun AJ, Samsudin S, Saudi SN, Osman M, Hamat RA. Assessing the knowledge level, attitudes, risky behaviors and preventive practices on sexually transmitted diseases among university students as future healthcare providers in the central zone of Malaysia: A cross-sectional study. *Int J Environ Res Public Health* 2017;14:159. <https://doi.org/10.3390/ijerph14020159>
- Lagadinou M, Spiliopoulou K, Paraskevas T, Gkentzi D, Assimakopoulos S, Katsakiori P, et al. Knowledge and attitudes of medical and nursing students in a Greek University regarding sexually transmitted diseases. *Int J Environ Res Public Health* 2024;21:251. <https://doi.org/10.3390/ijerph21030251>

22. Hedayat I, Steinberg N, Akhtar S, Clay AT, Frost DR. Exploring the need for sexually transmitted infection education among university student athletes in Saskatchewan. *Can Commun Dis Rep* 2024;50:241-9. <https://doi.org/10.14745/ccdr.v50i78a02>
23. Albanghali MA, Othman BA. A cross-sectional study on the knowledge of sexually transmitted diseases among young adults living in Albaha, Saudi Arabia. *Int J Environ Res Public Health* 2020;17:1872. <https://doi.org/10.3390/ijerph17061872>
24. Akbaba Ö, Selçuk ED. Health services students' knowledge of sexually transmitted diseases. *Makara J Health Res* 2024;28:75-80.

Yazışma Adresi/Address for Correspondence

Dr. Ceylan AVCI

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Deri ve Zührevi Hastalıkları Anabilim Dalı
İzmir, Türkiye

E-posta: ceylan.canbaz@deu.edu.tr